

SAMENWERKINGSVERBAND WATERLAND
PRIMAIR ONDERWIJS

'Raamwerk' planning vorming 'Expertisecentrum' SWV Waterland PO (aug. 2015)

Wil je snel, ga dan alleen.

Wil je ver komen, ga dan samen.

Kees Kuijs

Albert Loer

Hoofdstuk 1. Centrale uitgangspunten vooraf op basis van quotes uit de Duindag en de 3 werkgroepen:

*** doel:**

“in het swv Waterland-po komen tot een bovenschoolse voorziening voor gespecialiseerd onderwijs, met een ondersteunende en begeleidende functie richting basisonderwijs”

*** onderwijsinhoudelijk:**

gespecialiseerd onderwijs dat uitgaat van de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerlingen ('klimaatgroepen'). Er wordt door hooggekwalificeerde leerkrachten gewerkt aan o.a. meer praktijkgericht onderwijs. De integratie van sbo en so begint bij de groepen voor jonge kinderen ('4 t/m 8 jr.') en wordt daarna uitgebreid

*** ondersteuningsbehoeften reguliere scholen:**

basisscholen hebben behoefte aan hooggekwalificeerde ondersteuners die in staat zijn ('direct') in-de-groep daadwerkelijk praktische ('smart') hulp te kunnen bieden aan de leerkrachten/leerlingen. Verzorgen van scholing/training ('workshops') behoort ook tot de taak van het expertisecentrum.

*** organisatie:**

centraal ('1-loket') onderbrengen (bij SWV); voortzetten/omvormen vanuit huidige Zorgplatform('BOOT'). Crisisopvang, satellietgroepen, JRK en Schakelklas aansluiten op expertisecentrum. Goede aansluiting met jeugdhulp van belang. De centrale organisatie van het expertisecentrum kan op verschillende locaties plaatsvinden.

*** bestuurlijke vormgeving:**

expertise om de basisscholen te ondersteunen onderbrengen bij (resp. te laten bij (Zorgplatform) het SWV; gespecialiseerd onderwijs: op termijn de geïntegreerde (3/4) sbo- en (2) so-scholen onderbrengen bij 1 of 2 schoolbesturen. In afwijking van de besproken resultaten tijdens de 'duindag' in oktober 2014 wordt vooralsnog uitgegaan van een onderscheid tussen de expertisefunctie enerzijds en de geïntegreerde onderwijsfunctie anderzijds.

Hoofdstuk 2: Korte beschrijving van achtergronden initiatief:

Bij de start van de het nieuwe samenwerkingsverband PO Waterland en de invoering van de wetgeving Passend Onderwijs, formuleerde het Samenwerkingsverband reeds ambities met betrekking tot het uitbouwen van een bovenschoolse Expertisefunctie gerelateerd aan het omvormen van de bestaande s(b)so-scholen tot voorzieningen voor 'gespecialiseerd onderwijs'. Daarbij zou sprake moeten zijn van het, onafhankelijk van de procedure van de verwijzing naar het s(b)o, beschikbaar zijn van deskundigheid en expertise ter ondersteuning van zowel reguliere als speciale (basis-)scholen. Gezien de nieuwe positionering van het speciaal (basis-) onderwijs acht men onderbrenging van de 5 scholen onder één bevoegd gezag gewenst. Daarnaast zou de plaatsing van leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften in de s(b)o-scholen niet meer op 'schoolsoort' maar op de ondersteuningsbehoefte/het uitstroomperspectief van de leerlingen moeten worden gebaseerd.

Veel belang werd gehecht aan het behoud van de verbondenheid van de gewenste expertise en de onderwijsvoorzieningen extra ondersteuning ('navelstrenggedachte').

2.1 (gezamenlijke) verleden swv'n wsns

In het samenwerkingsverband Volendam-Merken is de van oudsher MLK-school Sint Vincentius, omgevormd tot een sbo-school. In het samenwerkingsverband Waterland functioneerden de sbo-scholen Tangram, Botter en Plankier, waarbij het Tangram een fusieschool is van de Herman Broerenschool (MLK) en J.H. Pestalozzischool (LOM). Beide samenwerkingsverbanden verwezen in het verleden kinderen naar cluster 3 MLKingschool en cluster 4 Bets Frijlingschool in Purmerend. In het verre verleden is de samenvoeging van de Botter en Sint Vincentiuschool mislukt. Vorig schooljaar is een nieuwe poging ondernomen, die niet tot resultaat geleid heeft.

Vanaf 01-08-2014 maken alle sbo-scholen en alle so-scholen deel uit van het nieuwe samenwerkingsverband Waterland.

2.2 samenstelling en ambities huidige samenwerkingsverband

In het huidige samenwerkingsverband hebben we te maken met 61 basisscholen, 2 so-scholen en 4 sbo-scholen. Op de teldatum 1 oktober 2014 telden we 13.243 basisschoolleerlingen, 385 sbo-leerlingen en 168 so-leerlingen. Van de 168 so-leerlingen, gaan er 52 leerlingen naar scholen buiten ons samenwerkingsverband. Van de 13 aangesloten schoolbesturen, hebben er 5 een so- of sbo-school onder hun hoede. Die 5 schoolbesturen hebben samen ook 95% van het aantal leerlingen in het samenwerkingsverband.

De ambitie van het samenwerkingsverband is de scheidslijn tussen so en sbo op te heffen en in de toekomst te spreken van gespecialiseerd onderwijs. We gaan uit van de onderwijsbehoefte van de leerling en willen onderwijs-settingen creëren waar tegemoet gekomen kan worden aan de specifieke onderwijsbehoefte, waar de basisschool geen antwoord op heeft. Daarom wil het samenwerkingsverband de expertisefunctie verder ontwikkelen.

2.3 resultaten 'duindag' oktober 2014

Tijdens de "duindag" in Bakkum op 21-10-2014 is uitvoerig gesproken over het toekomstig Expertisecentrum. De meest belangrijke conclusies waren:

We kiezen voor een Expertisecentrum volgens de 'brede' definitie: er vindt onderwijs plaats aan de categorieën leerlingen met zwaarste ondersteuningsbehoeften en er is een breed aanbod aan cluster-overstijgende ("kruisbestuiving") expertise ter ondersteuning van het regulier onderwijs beschikbaar. De schotten tussen sbo en so verdwijnen op den duur. Ook kunnen er extra voorzieningen aan gekoppeld worden (JRK – schakelklas – hoogbegaafden – e.d.). Er kan een verbinding gelegd worden met de 'wijkteams/sociale teams' van de gemeenten i.v.m. Jeugdhulp. Brede steun bestaat voor het inrichten van een 'centrale voorziening' vallend onder het samenwerkingsverband, dan wel onder een eigen rechtspersoon.

Gezien de wens tot 'thuisnabijheid' kan de 'centrale' voorziening Expertisecentrum verschillende locaties hebben; Op voorhand lijken Purmerend en Volendam de meest voor de hand liggende plaatsen. Naast thuisnabijheid kan daarbij ook rekening gehouden worden met de 'uitstroomperspectieven/-profielen' van de leerlingen; in de balans tussen gewenste thuisnabijheid <-> haalbaarheid kunnen eventueel ook 'tussenvoorzieningen' ingezet worden.

Voor aanvragen vanuit reguliere scholen gaat de voorkeur uit naar een constructie via het samenwerkingsverband. (vanwege het 'vinger-aan-de-pols-argument' en ter voorkoming van het risico op versnippering/verdamping expertise c.q. structureel behoud van expertise op swv-niveau voor de lange termijn) (borging van expertise).

Wel kunnen in overduidelijke gevallen aanvragen 'rechtstreeks' aan het Expertisecentrum worden gedaan (wel achteraf alsnog melden bij het samenwerkingsverband);

We onderschrijven de noodzaak van een blijvende koppeling van expertise (nu nog ambulante begeleiders) aan de noodzakelijk geachte onderwijsfunctie voor de zwaarste categorieën leerlingen (niveau 4) ('navelstrenggedachte').

Tijdens de duindag is bevestigd dat de noodzakelijke expertise voor de basisscholen in het samenwerkingsverband moet bestaan uit de volgende onderdelen:

- *begeleiding bij ondersteuningsvragen in niveau 3*
- *trajectbegeleiding lln. met complexe onderwijs-ondersteuningsvragen*
- *maatschappelijke deskundigheid voor samenwerking jeugdhulp*
- *orthopedagogische en psychologische deskundigheid i.v.m. diagnostiek*
- *crisisinterventie*
- *expertise t.b.v. toelaatbaarheidsvraag lln. in expertisecentrum*

We onderschrijven dat 4 van de 6 noodzakelijke expertisevormen aan het expertisecentrum verbonden moeten worden; t.a.v. het 5^e en 6^e onderdeel wordt een voorbehoud gemaakt aangezien m.b.t. crisisinterventie en de TLV een van het Expertisecentrum onafhankelijke procedure wenselijk wordt geacht. Omdat die expertise nu belegd is bij het Zorgplatform, zou het Zorgplatform het voorportaal van het expertisecentrum kunnen worden ook met het oog op de 1 loketgedachte.

2.4 resultaten 3 werkgroepen 2014-2015

Op basis van de uitspraken die zijn gedaan op de Duindag in Castricum in oktober 2014 zijn 3 werkgroepen samengesteld en aan de slag zijn gegaan.

De doelstelling is om in het samenwerkingsverband Waterland te komen tot een bovenschoolse voorziening voor gespecialiseerd onderwijs, met een ondersteunende- en begeleidende functie richting basisonderwijs.

Werkgroep 1 heeft zich bezig gehouden met de inhoudelijke uitwerking van het onderwijsaanbod van het expertisecentrum. Onderwijs moet gegeven worden door leerkrachten die aan bepaalde omschreven eisen moeten voldoen. De kwaliteitseisen zullen nog worden aangevuld met opleidingseisen. De richting waaraan de werkgroep denkt, namelijk het inrichten van klimaatklassen die tegemoet komen aan de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte van de leerling, wordt breed gedragen. Ook de gedachte dat meer praktijkgericht onderwijs geboden zal moeten worden. Daarnaast zal er een mogelijkheid gecreëerd worden voor “crisisopvang” en zal de integratie tussen SO en SBO moeten beginnen bij de jonge kinderen.

Werkgroep 2 heeft middels een enquête (voorjaar 2015) de behoeften van de basisscholen onderzocht, als het gaat om de expertise die nodig is om basisscholen te kunnen ondersteunen in niveau 3. Daarbij is een onderscheid aangebracht tussen daadwerkelijke ondersteuning en de organisatie daarvan. Voor de daadwerkelijke ondersteuning is het van belang de expertise en het opleidingsniveau van de medewerkers te benoemen. Qua organisatie is het voorstel van de werkgroep om de expertise onder te brengen (in feite continuering van de huidige situatie) bij het samenwerkingsverband. Het Zorgplatform omvormen tot een **B**reed **O**nafhankelijk **O**ndersteunings **T**eam en het voorportaal (1 loket) laten zijn van ons gespecialiseerd onderwijs.

Werkgroep 3 heeft zich beziggehouden met de bestuurlijke vormgeving. In deze werkgroep is ook het voorstel om de expertise die nodig is om de basisscholen te ondersteunen, onder te brengen, cq. te laten bij het samenwerkingsverband (zorgplatform) en als zodanig onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van het samenwerkingsverband te laten vallen. Voor wat betreft het onderwijs zijn er nu 5 schoolbesturen die het bevoegd gezag zijn van 2 so- en (straks) 3 sbo-scholen. Het model van verregaande samenwerking en op termijn onder brengen van scholen bij 1 of 2 besturen heeft de voorkeur. Ook de positie van de Schakelklas en de bovenschoolse plusklassen hoogbegaafdheid wordt hierin meegenomen.

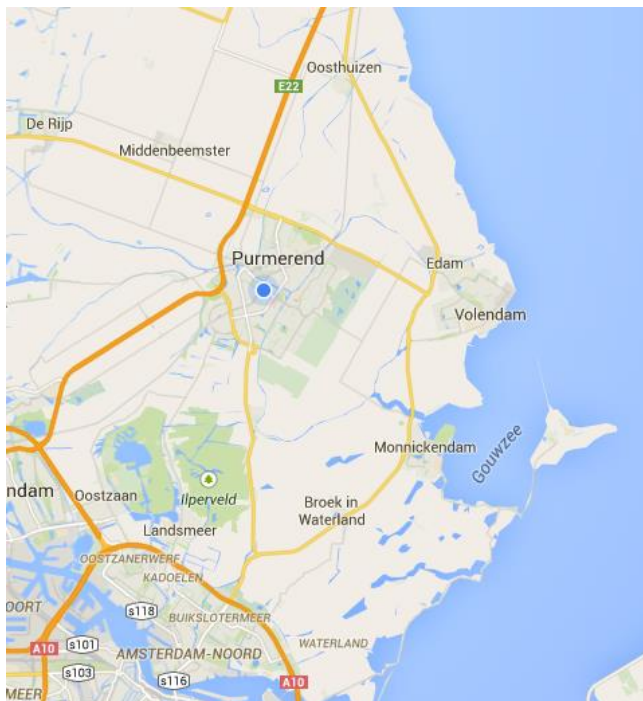
2.5 afspraken juni 2015

Na een gezamenlijke bijeenkomst van de 3 werkgroepen heeft het bestuur van het samenwerkingsverband in haar vergadering van 18 juni het volgende besloten:

Er wordt een procesbegeleider aangetrokken (dhr. K. Kuijs), die het bestuurlijke proces in combinatie met onderwijsinhoudelijke vormgeving gaat begeleiden. Hij zal na gesprekken met de bestuurders, een voorstel doen m.b.t. de bestuurlijke vormgeving van het expertisecentrum. Daarnaast gaat hij samen met de coördinator (dhr. A. Loer) in gesprek met de directies van de so- en sbo-scholen over de inhoudelijke en onderwijskundige vormgeving van het expertisecentrum.

De drie werkgroepen worden samengevoegd tot 1 werkgroep. In de werkgroep hebben zitting: interne begeleiders, directeuren BAO, directeuren S(B)O, ambulante begeleider en medewerker Zorgplatform. De coördinator is de voorzitter van de werkgroep.

Op 23 november wordt er een studiemiddag belegd over het expertisecentrum waarin het "Raamwerk" wordt besproken en verdere afspraken worden gemaakt over de voortgang. Van belang tijdens de studiemiddag is dat we uit willen gaan van VORM volgt INHOUD.

Hoofdstuk 3: Overzicht kwantitatieve data samenwerkingsverband:

Aantal besturen 13.

Aantal scholen 67, waarvan 2 so en 4 sbo.

OPSO

Schoolnaam	1-10-2013	1-10-2014
De Ranonkel	297	278
't Caroussel	183	167
De Wheermolen	402	414
De Dijk	167	191
De Akker	211	223
De Boemerang	194	160
De Delta	172	173
Weidevogels	256	302
't Pierement	248	223
Willem Eggert	280	282
De Koempoelan	345	339
De Nieuwe Wereld	483	450
Oeboentoe	356	324
Totaal aantal leerlingen OPSO	3594	3526

Tangram sbo

	1-10-2013	1-10-2014
Aantal leerlingen	152	139
Totaal aantal leerlingen Tangram	152	139
Kleine Karekiet	24	22
Totaal aantal leerl. Tangram/K. Karekiet	176	161

Martin Luther Kingschool so

	1-10-2013	1-10-2014
Aantal leerlingen	51	57
Totaal aantal leerlingen Martin Luther Kingschool	51	57

CPOW

Schoolnaam	1-10-2013	1-10-2014
Trifolium	171	168
Kawama	413	374
De Ploegschaar	122	113
Het Baken	180	174
Het Prisma	200	218
De Vlieger	315	301
De Klimop	444	461
De Smidse	314	324
De Marimba/Venne	303	435
De Venne	165	0
Trimaran	348	337

Binnendijk	163	141
JF Kennedy	109	110
W. de Zwijger	178	142
St. Sebastianus	78	80
de Rietlanden	150	159
Hoeksteen	108	104
Totaal aantal leerlingen CPOW	3761	3641

Plankier sbo

	1-10-2013	1-10-2014
Aantal leerlingen	112	96
Totaal aantal leerlingen op	112	96

SPOOR

Schoolnaam	1-10-2013	1-10-2014
Wagemakerschool	205	208
De Stap	252	234
De Fuik	89	89
Wijdewormer	118	120
De Bloeiende Perelaar	229	251
De Blauwe Morgenster	383	385
De Bonte Klaver	0	0
De Piramide	274	222
Van Randwijk	119	126
Fuut	198	177
Havenridders	325	334
De Gouwzee	167	142
Overhaal	79	71
't Tilletje	79	87
Kraaiennest	301	258
Middelie	76	69
Beatrix	55	54
Meester Haye	43	43
Totaal aantal leerlingen SPOOR op 1-10-2011	2992	2870

Botter sbo

	1-10-2013	1-10-2014
Aantal leerlingen	58	48
Totaal aantal leerlingen Botter op 1-10-2011	58	48

SKOV

Schoolnaam	1-10-2013	1-10-2014
Spinmolen	212	202
Zuidwester	215	212
John F Kennedy	223	224
St. Petrus	463	433

Blokwhere	188	199
St Jozef	216	225
St.Nicolaas	224	226
Springplank	220	215
t Kofschip	232	235
Totaal aantal leerlingen SKOV	2193	2171

St. Vincentius sbo

	1-10-2013	1-10-2014
Aantal leerlingen	81	81
Totaal aantal leerlingen St. Vincentius	81	81

Overige scholen

Schoolnaam	1-10-2013	1-10-2014
Montessori Landsmeer	226	224
Montessori Purmerend	242	229
Vrije School	113	117
De Nieuwe School	171	171
de Verwondering	0	82
de Roos	0	33
Lourdesschool	120	122
Augustinus	174	186
Totaal aantal leerlingen Overige scholen	1046	1164

Bets Frijlingschool so ALTRA

	1-10-2013	1-10-2014
Aantal leerlingen	53	66
Totaal aantal leerlingen Bets Frijlingschool	53	66

Totaal samenwerkingsverband

14013

13758

Gemeente

Purmerend	6864	6697
Landsmeer	1054	1045
Beemster	732	758
Zeevang	554	511
Edam Volendam	3125	3030
Waterland	1416	1482

Aan het eind van het schooljaar 2014-2015 werden 67 voormalige rugzakkinderen begeleid en 89 kinderen kregen extra ondersteuning via de ambulante begeleiding. Samen is dit 1,2% van de basisschoolpopulatie. Het aantal afgegeven TLV's voor SBO bedroeg 90, het aantal voor SO ZML 23, waarvan 4 categorie hoog en het aantal voor SO voormalig Rec is 14. Percentage afgegeven TLV's t.o.v. de basisschoolpopulatie is 1%

Speciaal Onderwijs

Het aanbod van de **Martin Luther Kingschool** is gericht op zeer moeilijk lerende kinderen. De school heeft een afdeling voor primair onderwijs met 55 leerlingen en een afdeling voor voortgezet onderwijs van ongeveer 95 leerlingen.

Doelgroepen:

- de “klassieke” zml-leerling (IQ tussen 35 en 55)
- zml-leerlingen met aangetoond gedragsprobleem (IQ tussen 55 en 70, geringe sociale redzaamheid, ADHD, ASS, hechtingsproblemen, angststoornissen ed.)
- zml/mg/lf (laagfunctionerend), leerlingen met een ontwikkelingsperspectief tot 24 maanden, met een IQ tussen 0 en 35 met bijkomende problematiek (een zeer beperkt gedragsrepertoire en bijkomende medische- en/of gedragsproblemen)
- zml-leerlingen met een stoornis in het autistisch spectrum (met een IQ variërend van 35 tot 55 en soms hoger met een gediagnosticeerde stoornis in het autistisch spectrum).

Het aanbod van de **Bets Frijlingschool** in Purmerend, een school voor speciaal onderwijs, is gericht op kinderen met ernstige externaliserende gedragsproblemen en kinderen met licht psychiatrische internaliserende problematiek. Het gedragsprobleem moet zijn vastgesteld door een GZ-psycholoog en/of een kinder-jeugdpsychiater. Het moet duidelijk zijn dat er sprake is van een psychische stoornis, welke zich uit in een emotionele stoornis, een gedragsstoornis of een ontwikkelingsstoornis. Het gedrag van het kind manifesteert zich niet alleen in de school, maar ook in de thuissituatie of in de vrije tijd. In het voortraject is al het nodige gebeurd. De geboden ondersteuning aan het kind heeft niet geleid tot verbetering in zijn ontwikkeling. Tenslotte is het gedrag van het kind belemmerend voor de leerontwikkeling. Dit kan zich uiten in een leerachterstand bij het kind zelf als gevolg van zijn gedrag, maar het gedrag van het kind kan ook dermate storend zijn, dat andere kinderen in hun leerontwikkeling worden belemmerd. Ook kan het gedrag van het kind leiden tot een probleem in de interactie met de leerkracht. Tenslotte kan het gedrag dusdanig agressief of impulsief zijn dat het niet alleen een gevaar is voor de omgeving van het kind, maar ook voor zichzelf.

In 1965 werd Bets Frijling de eerste hoogleraar kinder- en jeugdpsychiatrie aan de Universiteit van Amsterdam. Er bestaat dus een mooie verbinding tussen Bets Frijling en deze speciale school.

Speciaal Basisonderwijs

Het speciaal basisonderwijs is er voor kinderen die onvoldoende begeleidings- en ondersteuningsmogelijkheden krijgen op de reguliere basisschool. Er is sprake van specifieke onderwijsbehoeften met betrekking tot werkhouding, sociaal-emotionele ontwikkeling/gedrag en cognitie.

Bij kinderen in het speciaal basisonderwijs is sprake van:

- **Leerachterstanden:** de leervorderingen vertonen een aanmerkelijke achterstand ten opzichte van klasgenoten bij alle elementaire schoolse vaardigheden en/of in relatie tot de eigen intellectuele capaciteiten.

EN/OF

- **Pedagogische en didactische beperkingen:** de leerling heeft een onderwijsbehoefte welke in de huidige optimale reguliere onderwijsleersituatie niet in voldoende mate kan worden beantwoord, ook niet met inzet van extra ondersteuning.

EN/OF

- **Reactief gedrag van de leerling:** de leerling heeft aanzienlijke reactieve emotionele problemen door gevoelens van tekort schieten, die zich uiten in een negatief zelfbeeld, een negatieve competentiebeleving ten aanzien van het leren (duidelijk last van de problemen) en een negatief gevoel van welbevinden.

waarbij:

- De reguliere basisschool niet in voldoende mate in staat is aan de onderwijsbehoeften van de leerling te voldoen.
- Inzet van extra ondersteuning in niveau 3 niet heeft geleid tot een positieve ontwikkeling ten aanzien van bovenstaande.

In Purmerend zijn 3 speciale scholen voor basisonderwijs gehuisvest:

Het **Tangram** is een openbare speciale basisschool met daaraan verbonden een afdeling voor jonge kinderen, genaamd de kleine karekiet. De kleine karekiet heeft maximaal 30 leerlingen. Het Tangram werkt 's middags in ateliers.

De **Botter** huist met twee groepen in bij het Tangram. Deze school zal na dit schooljaar fuseren met het Tangram.

Het **Plankier** is de oecumenische school voor speciaal basisonderwijs. De school werkt volgens het principe van de Meervoudige Intelligentie en biedt kinderen die dat nodig hebben sociaal-emotionele trainingen aan, ook voor kinderen in het autistisch spectrum .

In Volendam is 1 speciale school voor basisonderwijs gehuisvest:

De **Sint Vincentius**school. Aan deze school is ook een afdeling jonge kinderen verbonden van maximaal 12 leerlingen. De school vangt kinderen op met vele uiteenlopende begeleidings- en onderwijsbehoeften.

Hoofdstuk 4: Overzicht onderwijskundige toekomstige wensen/behoefden:

4.1 inschatting structureel benodigde sbo-/so-plaatsen (gespecialiseerd onderwijs)

Onderstaande inschattingen zijn gemaakt voor de nu nog onderscheiden s(b)o scholen

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Tangram	176	161	143	139	135	132	130
Plankier	112	96	89	85	80	76	72
Sint Vincentius	81	81	96	97	98	99	100
Botter	58	48	16	0	0	0	0
Martin Luther Kingschool	51	57	65	62	61	60	59
Bets Frijlingschool+	53	66	58	57	56	53	50
Buiten samenwerkingsverband	53	45	40	38	35	30	25

+ De Bets Frijlingschool vangt ook kinderen op uit het samenwerkingsverband Hoorn (nu 4) en het samenwerkingsverband Zaanstreek (nu 12)

Verwijzingen naar het speciaal onderwijs: getallen

In deze paragraaf gaan we in op de kengetallen in de regio met betrekking tot leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. In onderstaande tabel is zichtbaar hoe het aantal S(B)O- leerlingen in de regio zich de afgelopen jaren ontwikkelt. Duidelijk zichtbaar is dat het percentage leerlingen dat binnen het SO onderwijs volgt, de afgelopen jaren constant te noemen is en onder het landelijk gemiddelde ligt (0,9% t.o.v. 1,6% landelijk gemiddeld). Het aantal Ruzzak-leerlingen ligt fors onder het landelijk gemiddelde. Het aantal sbo-leerlingen ligt boven het landelijk gemiddelde

	2011		2012		2013		2014		Landelijk gemiddeld	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Leerlingen totaal	14.674		14.370		14.059		13.797			
Leerlingen BAO	14.061	95,82	13.771	95,83	13.475	95,84	13.243	95,98	1.497.873	95,4
Leerlingen SBAO	440	3,03	441	3,10	427	3,07	385	2,83	39.929	2,47
Leerlingen SO	173	1,19	158	1,11	157	1,13	168	1,23	32.277	1,63
Leerlingen LGF	99	0,68	82	0,58	83	0,60	68	0,49	-	-

Kengetallen SWV Waterland (SO, SBO en LGF)

Nu al is duidelijk dat de leerlingaantallen per 1 oktober 2015 in het sbo ongeveer 15% zullen dalen. Het so voorheen cluster 4 daalt met ongeveer 12% terwijl het so voorheen cluster 3 (ZMLK) een stijging zal vertonen van ongeveer 12%.

Landelijk wordt sinds de invoering van passend onderwijs voor het SO onderscheid gemaakt in een drietal categorieën, te weten:

- * Categorie 1: Cluster 4, ZMLK, LZ
- * Categorie 2: LG
- * Categorie 3: MG

Naar mate de categorie oploopt van 1-3 wordt de problematiek ernstiger en de bekostiging groter, oplopend van ruim €8.000,-- voor een leerling in het SO categorie 1 en ruim €20.000,-- voor een leerling in het SO categorie 3.

In onderstaande tabel is zichtbaar dat de SO-verwijzingen voor cluster 3 en 4 ook naar categorie constant en evenwichtig te noemen zijn. In vergelijking met het landelijk beeld ligt het aantal verwijzingen naar het SO in alle categorieën onder het landelijk gemiddelde.

- * Categorie 1: De verwijzingen hiervoor liggen zo'n twintig procent (-0,28%) lager dan landelijk gemiddeld. Dit betreft 144 leerlingen.
- * Categorie 2: De verwijzingen hiervoor liggen zestig procent (-0,06%) lager dan het landelijk gemiddelde. Het betreft 5 leerlingen
- * Categorie 3: De verwijzingen hiervoor liggen zo'n vijfentwintig procent lager (-0,05%) lager dan landelijk gemiddeld. Dit betreft 19 leerlingen.

Categorie	SO categorie 1	SO categorie 2	SO categorie 3	SO totaal
SWV 2011	0,94%	0,06%	0,19%	1,19%
SWV 2012	0,87%	0,04%	0,20%	1,11%
SWV 2013	0,92%	0,04%	0,17%	1,13%
SWV 2014	1,06%	0,04%	0,14%	1,23%
Landelijk gemiddeld 2014	1,34%	0,10%	0,19%	1,63%

Kengetallen SWV Waterland (SO): uitgesplitst naar categorie

4.2 aandacht voor integrale aanpak onderwijs-jeugdhulp

Gefinancierd door de 6 Waterlandse gemeentes zijn er maatschappelijk werkers+ beschikbaar voor de sbo-scholen op basis van 2 minuten per leerling per week. De bedoeling van de inzet van de smw 'er+ is dat ze ook kortdurende interventies in gezinnen kunnen plegen, teneinde de gang naar duurdere vormen van jeugdhulpverlening overbodig te maken. De so-scholen worden hiervoor niet gefinancierd omdat de gemeentes er van uit gaan dat dit in hun lump-sumbekostiging zit. In de toekomstige situatie zullen we met de gemeentes om de tafel gaan om te kijken op welke manier we de verbinding tussen gespecialiseerd onderwijs en de jeugdhulpverlening kunnen leggen. Juist voor de kwetsbare doelgroep van deze scholen is dat van groot belang.

4.3 inschatting gewenste expertise voor reguliere scholen

De basisscholen hebben in de enquête van het voorjaar 2015 aangegeven dat ze behoefte hebben aan het volgende:

- *Kwalitatief goede ambulante begeleiders met voldoende kennis, die de leerkracht echt kunnen ondersteunen met goede adviezen en het geven van de juiste handvatten; duidelijk moet zijn waar je daarvoor terecht kan.*
- *Het is belangrijk dat ambulante begeleiders in de klassen komen om de leerkrachten en de kinderen te zien.*
- *Advisering en ondersteuning bij verwijzing naar het voortgezet onderwijs voor kinderen die ook daar extra ondersteuning hebben.*
- *De leerlingen aan de "onderkant" hebben feitelijk doorlopend ondersteuning nodig. Hierbij past ook de extra hulp om een OPP te maken en uit te voeren.*
- *Hulp bij opvallende leerlingen qua gedrag (ADHD, autisme).*
- *Sociaal emotionele training op de school, ook voor individuele leerlingen, eventueel in samenwerking met andere organisaties.*
- *Een goede samenwerking en afstemming met overige hulpinstanties zoals Spirit, Lucertis, Triversum, GGD of SMW.*
- *Een behoefte die veel leerkrachten hebben is samenwerkend leren. Een stukje co-teaching als "plaatje bij het praatje". Zien wat er gezegd wordt.*
- *Workshops gegeven door het expertisecentrum waar leerkrachten zich op kunnen inschrijven. Kosteloos, laagdrempelig, met suggesties voor mensen die verdieping zoeken.*
- *Praktische, daadwerkelijk hulp in de klas, gegeven door deskundigen is daarom belangrijk. Ondersteuning moet ervaren worden als een verlichting.*

Hoofdstuk 5: Raamwerk uitwerking expertisefunctie en gespecialiseerd onderwijs

Inleiding:

De ambities van het samenwerkingsverband (zie hfdst. 1 en 2) zijn in het schooljaar 2014-2015 nader uitgewerkt. Tijdens een 'duindag' in oktober 2014 is door een brede groep vertegenwoordigers van bestuurders, schoolleiders, ondersteuners en ib'ers een eerste 'blauwdruk' samengesteld.

Vervolgens is deze eerste opzet door een 3-tal werkgroepen nader uitgewerkt. Gaandeweg bleek daarbij dat het oorspronkelijke idee om te komen tot een 'breed bovenschools Expertisecentrum met een geïntegreerde expertise- en gespecialiseerd onderwijsfunctie op korte termijn niet haalbaar werd geacht, maar dat verreweg de meeste andere uitgangspunten op brede steun kunnen rekenen. Zo zou de expertisefunctie geheel kunnen worden ondergebracht bij het SWV en zou de structurele part-time inzet van AB'ers/trajectbegeleiders in de s(b)o-scholen kunnen voorkómen dat er ongewenst gescheiden functies zouden ontstaan.

In juni 2015 heeft het bestuur van het SW het initiatief genomen over te gaan tot een volgende fase: het opstellen van een meerjarig 'raamwerk' waarin de beide voor het welslagen van de doelstellingen Passend Onderwijs zo gewenste functies nader worden geschetst en in een eveneens meerjarig stappenplan geplaatst.

Op de lange termijn (stip op de horizon 2020) is het de ambitie van het samenwerkingsverband te komen tot:

"... een brede, bovenschoolse voorziening voor zowel de expertise- als de gespecialiseerd onderwijsfunctie..."

Gezien de complexe inhoudelijke en bestuurlijk-organisatorische consequenties van dit oorspronkelijk geformuleerde einddoel wordt de planning daarvan vooralsnog gefaseerd:

- 2015-2018: planning en invoering van de expertisefunctie onder het samenwerkingsverband PO Waterland en de gespecialiseerde onderwijsfunctie onder één bestuur.
- 2018-2020: onderbrenging van zowel de expertisefunctie als de gespecialiseerd onderwijsfunctie onder één bestuur.

In dit hoofdstuk worden zowel de onderwijskundige als bestuurlijke uitwerking geschetst. In hoofdstuk 6 wordt daarop een stappenplan voor de eerste fase 2015-2018 geformuleerd.

A: onderwijskundige uitwerking

A1: regulier onderwijs:

reguliere scholen:

Het personeel van de reguliere basisscholen zal geschoold worden om beter om te kunnen gaan met de ondersteuningsvragen van de leerlingen en het praktisch werken met het 'ontwikkelingsperspectief' uitgaande van het principe van 'handelingsgericht werken'. Hierbij gaat het onder meer om versterkte differentiatie in het onderwijsaanbod, het verbeteren van het klassenmanagement en het omgaan met gedragsproblemen. Daarvoor zijn inmiddels ook de ondersteuningsadviseurs van de SBZW ingeschakeld. Doel van de inzet van de ondersteuningsadviseur is onder meer het verbeteren van de handelingsbekwaamheid van de leerkracht.

Van belang is alle teams in het regulier onderwijs verder te bekwamen in de zgn. '21^e century skills'. De inzet van ICT kan een waardevolle bijdrage leveren aan de wijze waarop leerkrachten beter in staat zijn om te gaan met (toenemende) verschillen tussen leerlingen. De noodzaak hiertoe blijkt overduidelijk uit het jaarlijkse 'Onderwijsverslag' (o.a. 2014) van de inspectie en het per september 2015 door de PO-raad, OCW en Kennisnet gestarte 'Doorbraakproject Onderwijs en ICT'. Onder de noemer 'Beter en slimmer leren met ICT' bouwt de PO-raad met de sector aan het onderwijs van de toekomst, waarbij optimaal gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheden die ICT biedt, juist met het oog op het digitaliseren, personaliseren en differentiëren van leermiddelen.

Vanzelfsprekend ligt de primaire verantwoordelijkheid voor deze scholing bij de aangesloten schoolbesturen. Daarbij is het van groot belang dat de door de schoolbesturen te ondernemen activiteiten, nauw samenhangen met de door het samenwerkingsverband geformuleerde ambities en doelen. Het samenwerkingsverband ondersteunt en faciliteert hierbij de aangesloten schoolbesturen, die over deze onderdelen van hun gevoerde scholingsbeleid verantwoording afleggen aan het samenwerkingsverband.

Naast het vergroten van de kennis en kunde rond het extra ondersteuningsaanbod in de reguliere klasse- en schoolsituatie, dient er ook meer informatie beschikbaar te zijn over de mogelijkheden van bao<->bao-plaatsingen, het aanbod van de 'tussenvoorzieningen' en van tijdelijke/partiële plaatsing en crisis- en observatie-opvang in het gespecialiseerd onderwijs.

De teams in het regulier onderwijs dienen zich ervan bewust te zijn dat in een deel van de situaties waarin extra ondersteuningsbehoefte aan de orde is, een nauwe samenhang met de inzet van jeugdhulpverlening noodzakelijk kan zijn. Zij zijn op de hoogte van de wijze waarop, vaak via de ingeschakelde ondersteuners, een integrale aanpak zo vroegtijdig en licht mogelijk tot stand kan komen.

A2: Ambulant begeleiders:

Ambulant begeleiders (= 'ondersteuners') worden ondergebracht bij het SWV en zullen in het schooljaar 2015-2016 één dagdeel per week werkzaam zijn op een huidige s(b)o-school. In het schooljaar daarna zal dat een dag zijn. De overige dagen van de week zijn zij beschikbaar voor een vaste groep reguliere scholen. Deze organisatie kan verlopen via gemeentelijke grenzen of per schoolbestuur regulier onderwijs. Er wordt vanuit gegaan dat de ondersteuners het overgrote deel van de ondersteuningsvragen kunnen beantwoorden. Bij specifieke vragen op zeer specialistisch gebied kan daarvan natuurlijk worden afgeweken en wordt de meest in aanmerking komende ondersteuner ingezet.

De ondersteuners zetten hun deskundigheid in t.b.v. leerlingen, leerkrachten, ouders, directies, teams, besturen en de relevante ketenpartners (gemeenten/scholen voortgezet onderwijs). De inzet kan individuele begeleiding of ondersteuning inhouden, maar kan ook plaatsvinden in de vorm van workshops of cursussen voor genoemde doelgroepen. Doel van de inzet van de ondersteuners is onder meer het versterken van de handelingsbekwaamheid van de leerkrachten.

De terreinen van ondersteuning beslaan daadwerkelijke ondersteuning (zo praktisch mogelijk) in de klas, begeleiding van de leerkracht bij het samenstellen van arrangementen extra ondersteuning, het informeren van ouders, uitvoeren van observaties, het adviseren t.a.v. aanmelding voor (tijdelijke/partiële) plaatsing in een andere reguliere basisschool, een tussenvoorziening of locatie voor gespecialiseerd onderwijs.

Het SWV zal, in aansluiting op reeds ingezet beleid, de ondersteuners intensief scholen t.a.v. het zo praktisch mogelijk (o.a. '21^e century skills') adviseren over en samenstellen van diverse 'arrangementen extra ondersteuning' die in de reguliere setting door de eigen leerkracht kan worden aangeboden. Hiermee kan het door het SWV gekozen uitgangspunt "zo licht-vroegtijdig-dichtbij mogelijk' ondersteuning bieden aan leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften, worden waargemaakt. De door de werkgroep eerder geïnventariseerde wensen t.a.v. de ondersteuning worden verwerkt in het scholingsaanbod.

De ondersteuners zullen scholing nodig hebben i.v.m. de invoering op termijn van een nieuw onderwijskundig uitgangspunt voor het gespecialiseerd onderwijs: plaatsing niet meer 'op-schoolsoort' (sbo/so) maar op basis van ondersteuningsbehoeften en uitstroomperspectief.

De ondersteuners zullen, zeker in de eerste uitwerkingsperiode, goede begeleiding nodig hebben vanuit het SWV waar het de samenhang tussen ondersteuning, observatie, advisering aanmeldprocedures enerzijds, en het werken op de scholen voor gespecialiseerd onderwijs en de rol van het SWV bij de toewijzing van leerlingen naar het gespecialiseerd onderwijs anderzijds betreft.

Binnen de groep van ondersteuners dient de mogelijkheid te bestaan tot het instellen van een tijdelijk expertiseteam op het terrein van hechtingsstoornissen/neurologische aandoeningen en eventueel zich nieuw aandienende zeer specialistische ondersteuningsvragen, waarbij ook experts van buitenaf ingeschakeld kunnen worden (bijv. Triversum)

Binnen de groep ondersteuners dient deskundigheid beschikbaar te zijn rondom het aanbod in de

‘voorschoolse periode’ en het ‘ontschotten’ van MKD en JRK

Alle ondersteuners dienen deskundigheid te bezitten omtrent situaties waarbij sprake is van de noodzaak van een integrale aanpak onderwijs – jeugdhulpverlening. Zowel procedureel (gemeente) als inhoudelijk (jeugdhulpaanbieders) zijn zij in staat tot een vroegtijdige en samenhangende uitvoering.

A3: Gespecialiseerd onderwijs:

SBO- en SO-scholen:

Bij het plaatsen van leerlingen zal op termijn niet langer worden uitgegaan van de ‘schoolsoort’ (‘ontschotting’) maar van het ondersteuningsaanbod/uitstroomperspectief dat voor een leerling in het gespecialiseerd onderwijs nodig is.

Het personeel van de huidige sbo- en so-scholen wordt verder geschoold in het verbeteren van de mogelijkheden tot differentiatie, het in de praktijk effectief hanteren van het ontwikkelingsperspectief (OPP) waarbij opbrengstgericht werken in relatie tot het uitstroomperspectief het uitgangspunt vormt.

Personeel van de sbo- en so-scholen wordt voorbereid op de toenemende differentiatie/heterogeniteit in het plaatsen van leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften.

De differentiatie betreft met name het vergroten van de handelingsbekwaamheid t.a.v. ‘sturing op gedrag’ en ‘autistiform gedrag’. Naast de meer permanente opvang van leerlingen op de locaties van het gespecialiseerd onderwijs gaat het hierbij ook om de opvang in crisis- en observatieplaatsen, tijdelijke en partiële plaatsing en het werken met ‘tussenvoorzieningen/JRK/satellietgroepen en Schakelklas’.

Van belang is alle teams in het gespecialiseerd onderwijs verder te bekwamen in de zgn. ‘21^e century skills’. De inzet van ict kan een waardevolle bijdrage leveren aan de wijze waarop leerkrachten beter in staat zijn om te gaan met (toenemende) verschillen tussen leerlingen.

Op minstens twee locaties gespecialiseerd onderwijs dienen deskundigheid en faciliteiten beschikbaar te zijn rondom het aanbod ‘voorschoolse periode’ en een ‘ontschotte’ aanpak MKD en JRK.

Op elke locatie gespecialiseerd onderwijs is deskundigheid beschikbaar m.b.t. orthopedagogische en psychologische diagnostiek.

Alle personeelsleden in het gespecialiseerde onderwijs kennen nut en noodzaak van een nauwe samenhang tussen onderwijs en jeugdhulpverlening die voor veel leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften aan de orde is. Zij zijn op de hoogte van de wijze waarop, zowel procedureel richting ouders en gemeente als inhoudelijk met de jeugdhulpaanbieders, een integrale aanpak tot stand kan komen.

B: bestuurlijke uitwerking

B1: regulier onderwijs:

In het stappenplan wordt de bestuurlijke uitwerking in het regulier onderwijs (differentiatie/ OPP/arrangementen/21^e century skills/klassenmanagement/gedragsproblematiek) niet opgenomen. Hierbij gaat het uiteraard om een goede balans tussen de primaire verantwoordelijkheid van de onderscheiden schoolbesturen en de initiatieven en facilitering die het SWV kan bieden. Om echter de onderwijskundige en bestuurlijke uitwerking van de expertisefunctie en het gespecialiseerd onderwijs een goede kans van slagen te bieden, is het gezamenlijk optrekken bij de professionalisering van het regulier onderwijs (zoals beschreven in § A1) door de schoolbesturen en het SWV echter wel van cruciaal belang. Een goed voorbeeld hiervan is de inzet van de ondersteuningsadviseurs. De concrete afspraken hierover kunnen in het ondersteuningsplan en de jaarlijkse activiteitenplannen worden vastgelegd.

B2: expertisefunctie:

Binnen het SWV wordt belang gehecht aan een bovenschoolse expertisevoorziening die onafhankelijk van de voorzieningen van speciaal (basis-)onderwijs en het toewijzingstraject naar deze voorzieningen beschikbaar is voor zowel de reguliere als de speciale (basis-)scholen. Daarom worden deze deskundigen (o.a. de huidige ambulante begeleiders) vooralsnog ondergebracht bij het SWV. Teneinde de gewenste relatie tussen expertise en de speciale voorzieningen te behouden, wordt elk van deze deskundigen in het eerste jaar structureel voor 0,1 fte ingezet in een s(b)o-school en daarna 0,2 fte.

Voor de organisatie van de expertisefunctie kan worden gebruik gemaakt van het reeds bestaande Zorgplatform. Dit zal worden omgevormd tot een Breed Onafhankelijk Ondersteunings Team (BOOT) dat tevens fungeert als de zgn. '1 loket-functie' voor de ondersteuningsvragen van basisscholen en ouders. Dit ter onderscheid van de TLV-functie van het samenwerkingsverband welke dient als toeleiding tot het gespecialiseerd onderwijs.

Dit BOOT kan voor het SWV tevens een belangrijk medium vormen waarmee de samenwerking met de gemeenten (jeugdhulpverlening) en de SBZW tot stand komt.

B3: gespecialiseerd onderwijs:

Gezien de nieuwe positionering van het speciaal (basis-) onderwijs acht men op termijn de onderbrenging van de 5 scholen onder één bevoegd gezag gewenst.

Het SWV hecht aan het structureel behoud van locaties van speciale voorzieningen voor extra ondersteuning. Gelet op de nieuwe uitgangspunten Passend Onderwijs (wegvallen van wettelijke indicatiecriteria voor de oude 'schoolsoorten' voor speciaal onderwijs), acht men op termijn plaatsing van leerlingen in deze voorzieningen op basis van 'ondersteuningsbehoefte/het uitstroom-

perspectief' gewenst. Daarbij spreekt men dan niet meer van sbo- en so-scholen, maar over voorzieningen voor 'gespecialiseerd onderwijs'. Gezien de beperkte omvang van het aantal leerlingen dat hiervoor blijvend/tijdelijk/partieel in aanmerking komt, lijkt naast het 'in-één-schuiven' van deze vormen van onderwijs ook een beperking in het aantal locaties aan te bevelen.

Uiteraard zijn deze locaties de aangewezen plaats waar de integrale aanpak onderwijs – jeugdhulp tot stand kan komen. Ook zullen de functies crisis- en observatieplaatsing en Jonge Risicokinderen aan (één van) deze locaties verbonden worden. Organisatorisch geldt hetzelfde voor de Schakelklas en de Bovenschoolse Plusklassen Hoogbegaafdheid.

Hoofdstuk 6: Stappenplan uitwerking expertisefunctie en gespecialiseerd onderwijs

Inleiding:

Zoals hierboven (hfdst.A1) reeds aangegeven behoort de onderwijskundige uitwerking van het regulier onderwijs tot de eerste verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. Uiteraard is een nauwe samenwerking met het SWV van groot belang. De beoogde doelen met betrekking tot de uitwerking van de expertisefunctie en het gespecialiseerd onderwijs zijn alleen te behalen als het regulier onderwijs op die ontwikkelingen is voorbereid. In het Ondersteuningsplan en de jaarlijkse Activiteitenplannen van het SWV kunnen samenhangend de door de besturen te initiëren activiteiten en de door het SWV te organiseren en te faciliteren ondersteuning worden gepland en uitgevoerd.

Voor de invoeringstermijn van het 'raamwerk' wordt gekozen voor de periode 2015-2018.

Als motivering voor deze keuze geldt o.a.:

- enerzijds moet voldoende tijd genomen worden voor verantwoorde/zorgvuldige invoeringsstappen, maar anderzijds moet ook voldoende 'druk' gehouden worden om 'vaart' te houden in het proces (kán ook gezien constructieve voorgeschiedenis en reeds verrichte voorbereiding)
- de relatief gunstige uitgangspositie van het SWV Waterland PO (verwijzingsomvang/ verwijzingspatroon c.q. 'positieve verevening')
- de bestaande goede verhoudingen tussen de deelnemende schoolbesturen (geschiedenis van samenwerking en veel overeenkomstige onderwijskundige initiatieven)
- het per 2018 aflopen van de eerste Ondersteuningsplan-periode van het SWV.

Vanuit de beoogde eindsituatie in 2018 wordt terug geredeneerd naar de noodzakelijk geachte activiteiten/stappen in de schooljaren 2015-2016/2016-2017/2017-2018. Per jaar kunnen de op de 'intentieverklaring' gebaseerde stappen worden uitgevoerd, geëvalueerd en desgewenst aangepast. Tevens kunnen de jaarlijks te zetten stappen gezien worden als bestuurlijke 'points-of-no-return' in het voortgaande bestuurlijk besluitvormingsproces.

Na afronding van deze eerste fase van het invoeringsproces expertisefunctie, kan door het bestuur van het samenwerkingsverband worden besloten tot een tweede fase 2018-2020 waarin de expertisefunctie en het gespecialiseerd onderwijs onder 1 bestuur worden gebracht.

A. stappenplan expertisefunctie:

2015-2016:

- inéénvoegen Zorgplatform, 1-loket en ondersteuners (BOOT)
- op basis van de in het voorjaar van 2015 uitgevoerde inventarisatie onder de reguliere scholen, wordt een rooster opgesteld van door de ondersteuners te verzorgen cursussen/workshops voor personeel en ouders van basisonderwijs en s(b)o-scholen. Dit

laat onverlet de inzet van externe deskundigen bijv. van de SBZW .

- professionalisering van ondersteuners op het zo praktisch mogelijk op de klassenvloer in reguliere én s(b)o-scholen adviseren over en samenstellen van arrangementen extra ondersteuning.
- scholing ondersteuners bij inzetten '21e century skills' t.b.v. het vergroten van de differentiatie onderwijsaanbod/samenstellen arrangementen/OPP/klassenmanagement
- de ondersteuners worden geschoold in de wijze waarop leerlingen die worden verwezen naar het gespecialiseerd onderwijs niet meer op 'schoolsoort' maar op basis van ondersteuningsbehoeften/uitstroomperspectief worden geplaatst.
- de ondersteuners zijn allemaal één dagdeel per week werkzaam in sbo- of so-school
- de meeste ondersteuners hebben een actueel totaaloverzicht van de mogelijkheden binnen het SWV tot bao<->bao-plaatsing, tijdelijke en partiële plaatsing en plaatsing op de beschikbare 'tussenvoorzieningen' regulier/gespecialiseerd onderwijs. Zij worden op de hoogte gebracht van de procedurele en praktische wijze waarop aanmelding, toewijzing en plaatsing door het SWV worden uitgevoerd.

2016-2017:

- de ondersteuners zijn allemaal één dag per week werkzaam in sbo- of so-school
- alle ondersteuners worden door het SWV in staat gesteld een professionaliseringsslag te maken op het terrein van orthopedagogische en psychologische diagnostiek
- de groep ondersteuners maakt afspraken over de wijze waarop onderling de specialismen worden verdeeld en in welke situaties en op welke wijze een tijdelijk expertiseteam wordt gevormd dan wel externe deskundigheid wordt ingezet
- de door het SWV met de gemeenten gemaakte afspraken rondom de integrale aanpak onderwijs – jeugdhulpverlening, schoolmaatschappelijk werk en de ondersteuning in de 'voorschoolse periode', JRK, MKD, bovenschoolse plusklassen en Schakelklas en de rol en 'doorzettingsmacht' van de jeugdarts zijn voor iedereen duidelijk. Alle ondersteuners zijn op dit thema volledig voorgelicht en waar nodig geprofessionaliseerd.

2017-2018:

- het SWV brengt samen met de groep ondersteuners zich nieuw aandienende (zeer) specialistische ondersteuningsvragen in kaart. Afspraken worden gemaakt over de wijze waarop daarin wordt geïnvesteerd en welke ondersteuners) daartoe worden gefaciliteerd.

- alle ondersteuners hebben een actueel totaaloverzicht van de mogelijkheden binnen het SWV tot bao<->bao-plaatsing, tijdelijke en partiële plaatsing en plaatsing op de beschikbare 'tussenvoorzieningen' regulier/gespecialiseerd onderwijs. Zij zijn volledig op de hoogte van de procedurele en praktische wijze waarop aanmelding, toewijzing en plaatsing door het SWV worden uitgevoerd.

B. stappenplan gespecialiseerd onderwijs:

2015-2016:

- de teams van de s(b)o-scholen worden geïnformeerd over en voorbereid op de omslag naar plaatsing van leerlingen op basis van ondersteuningsbehoefte/ontwikkelingsperspectief.
- voor de teams van de sbo en so-scholen worden onderlinge 'uitwisselingsbezoeken' georganiseerd waarbij elkaars 'draaiende scholen' worden bekeken.
- al het personeel van de sbo- en so-scholen wordt verder geschoold in het verbeteren van de mogelijkheden tot differentiatie en het in de praktijk effectief hanteren van het ontwikkelingsperspectief (OPP) i.r.t. opbrengstgericht werken. De differentiatie betreft met name het vergroten van de handelingsbekwaamheid t.a.v. 'sturing op gedrag' en 'autistiform gedrag'.
- alle teams zullen zich verder bekwamen in de zgn. '21^e century skills'. De inzet van ict kan een waardevolle bijdrage leveren aan de wijze waarop leerkrachten beter in staat zijn om te gaan met (toenemende) verschillen tussen leerlingen.
- de schoolbesturen sbo en so ondertekenen een 'intentieverklaring gespecialiseerd onderwijs 2018'
- de incidenteel reeds bestaande praktijk van plaatsing van so-leerlingen in sbo-scholen wordt middels een 'pilot-status' geïntensiveerd en nauwlettend geëvalueerd.
- gedurende het schooljaar worden alle ambulante begeleiders voor 0,1 fte ingezet in een school voor s(b)o.
- een dagdeel per week (fte 0,1) werkt er een leerkracht SO op een SBO-school

2016-2017:

- op minstens twee van de locaties gespecialiseerd onderwijs wordt het personeel geprofessionaliseerd op het onderwerp 'voorschoolse periode'/JRK/MKD.
- op minstens één van de locaties gespecialiseerd onderwijs wordt het personeel geprofessionaliseerd op het werken in de tussenvoorziening Schakelklas.
- de besturen van de s(b)o-scholen besluiten in overleg met het SWV over de locaties van de voorzieningen gespecialiseerd onderwijs per 2018.

- de besturen van de s(b)o-scholen besluiten in overleg met het SWV over de wijze waarop de voorzieningen crisis- en observatieplaatsing, de schakelvoorziening, de plaatsing van JRK, bovenschoolse plusklassen en de samenwerking m.b.t. de 'voorschoolse periode' vorm krijgt.
- de besturen van de s(b)so-scholen besluiten in overleg met het SWV en de besturen regulier onderwijs over het aantal, de aard en de locatie van mogelijke 'tussenvoorzieningen extra ondersteuning'
- per augustus 2016 worden op s(b)o-scholen die daarvoor in aanmerking komen, de groepen voor 4-8 jarigen geformeerd op basis van ondersteuningsbehoeften en uitstroomperspectief
- gedurende het schooljaar worden alle ambulante begeleiders voor 0,2 fte ingezet in een school voor s(b)o.
- een dag per week (fte 0,2) werkt er een leerkracht SO op een SBO-school
- per 1 augustus 2017 worden op de s(b)o scholen die daarvoor al in aanmerking willen komen de 4-8 jarigen geplaatst op basis van ondersteuningsbehoefte.

2017-2018:

- de schoolbesturen dragen er zorg voor dat op elke locatie gespecialiseerd onderwijs voldoende orthopedagogische en psychologische deskundigheid beschikbaar is.
- al het personeel wordt nader geschoold met betrekking tot de nauwe samenhang tussen onderwijs en jeugdhulpverlening die voor veel leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften aan de orde is.
- door de scholen voor gespecialiseerd onderwijs wordt menskracht geleverd voor de inrichting van de geplande 'tussenvoorzieningen'
- in overleg met het SWV en de gemeenten worden afspraken gemaakt over het noodzakelijke vervoer van leerlingen naar een locatie voor gespecialiseerd onderwijs.
- de schoolbesturen van de s(b)o-scholen besluiten definitief over het aantal, de aard en locaties van de voorzieningen gespecialiseerd onderwijs én wie daar de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor draagt.
- de procedures voor eventuele overdracht van personeel gespecialiseerd onderwijs zijn/worden in gang gezet teneinde een definitieve start per 1-8-2018 mogelijk te maken.
- per augustus 2018 worden op alle GO locaties de 4-8 jarigen geplaatst op basis van ondersteuningsbehoefte.

Na afronding van deze 3 schooljaren van het invoeringsproces expertisefunctie, kan door het bestuur van het samenwerkingsverband worden besloten tot een tweede fase 2018-2020 waarin de expertisefunctie en het gespecialiseerd onderwijs onder 1 bestuur worden gebracht.